

Gedragcode wijkraadsleden Rotterdam 2022

De Raad van de gemeente Rotterdam,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 18 januari 2022 (raadsvoorstel nr. 22bb179); 22bb2004

gelet op artikel 12, derde lid, van de Verordening op de Wijkraden 2022;

besluit vast te stellen:

Gedragcode wijkraadsleden Rotterdam 2022

Inleiding

Een goed functionerend lokaal bestuur vraagt om vertrouwenwekkende en gezaghebbende volksvertegenwoordigers en bestuurders. Mensen die in al hun handelen de kwaliteit van het openbaar bestuur en het dienen van het algemeen belang vooropstellen. Integriteit van het openbaar bestuur is daarvoor een belangrijke voorwaarde. Integriteit van politieke ambtsdragers houdt in dat de verantwoordelijkheid die met de functie samenhangt, wordt aanvaard en dat er de bereidheid is om daarover verantwoording af te leggen.

Wijkraadsleden hebben een voorbeeldfunctie. Een wijkraadslid onthoudt zich van gedragingen die de goede uitoefening of het aanzien van het ambt of het openbaar bestuur schaden. Het wijkraadslidmaatschap gewetensvol vervullen is onderdeel van de dagelijkse praktijk en strekt zich ook uit tot de privésfeer.

Bestuurlijke integriteit is het handelen van de overheid, als collectief en als individu, in overeenstemming met de algemeen geldende normen en waarden van bestuurlijk fatsoen. Daarbij is het van belang dat een wijkraadslid zich gedraagt zoals een goed wijkraadslid betaamt. Dat wordt in elk geval gekenmerkt door dienstbaarheid, functionaliteit, onafhankelijkheid, openheid, betrouwbaarheid en zorgvuldigheid. De regels in deze gedragscode worden ingevuld en uitgelegd met inachtneming van deze kwalificaties.

Dienstbaarheid

Het handelen van een wijkraadslid is altijd en volledig gericht op het belang van de gemeente Rotterdam en op de organisaties en burgers die daar deel van uitmaken.

Functionaliteit

Het handelen van een wijkraadslid heeft een herkenbaar verband met de functie die hij vervult in de wijkraad.

Onafhankelijkheid

Het handelen van een wijkraadslid is onpartijdig, dat wil zeggen dat er geen vermenging optreedt met oneigenlijke belangen.

Openheid

Het handelen van een wijkraadslid is transparant, opdat optimale verantwoording en volledig inzicht mogelijk is in zijn handelen en zijn beweegredenen daarbij.

Betrouwbaarheid

Op een wijkraadslid moet men kunnen rekenen. Die houdt zich aan zijn afspraken. Kennis en informatie waarover hij uit hoofde van zijn functie beschikt, gebruikt hij voor het doel waarvoor die zijn gegeven.

Zorgvuldigheid

Het handelen van een wijkraadslid is zodanig dat alle organisaties en burgers op gelijke wijze en met respect worden bejegend en dat belangen van partijen op correcte wijze worden afgewogen.

Deze kernbegrippen zijn de toetssteen voor de nu volgende gedragsafspraken. Verder is het belangrijk om bij twijfel of bepaald handelen de toets van de integriteit kan worden doorstaan, aan de veilige kant van de streep te blijven.

Artikel 1 Doelstelling en definitie

1. Deze gedragscode geldt voor wijkraadsleden.
2. In deze gedragscode wordt verstaan onder de directeur: de directeur gebieden, participatie en stadsarchief.

3. De gedragscode heeft tot doel de integriteit van wijkraadsleden en de zuiverheid van de besluitvorming en advisering te bevorderen.

Toelichting: De gedragscode beoogt een algemene leidraad te bieden voor het wijkraadslid op het gebied van integer handelen. In de Verordening op de Wijkraden 2022 is al een groot aantal bepalingen over specifieke verplichtingen over het onderwerp integriteit opgenomen. Te noemen vallen de verplichtingen bij nevenfuncties en incompatibiliteiten en verplichtingen over geheimhouding. Waar dat aangewezen is, wordt in deze gedragscode naar die specifieke bepalingen verwezen.

4. In de gevallen waarin de gedragscode niet voorziet of deze voor meerdere uitleg vatbaar is, of de burgemeester dit om overige redenen nodig acht, vindt bespreking van de gedragscode plaats in de wijkraad.

Toelichting: Met deze bepaling wordt ernaar gestreefd eventuele onduidelijkheden die het gevolg zijn van het zogenaamde grijze gebied tussen wat oorbaar is en wat niet, tijdig weg te nemen, voor nu of in de toekomst.

Artikel 2 Integer handelen

1. Wijkraadsleden handelen integer. Deze gedragscode biedt hiervoor een richtlijn.
2. Wijkraadsleden bejegenen elkaar, collegeleden, raadsleden, ambtenaren, burgers, en vertegenwoordigers van organisaties waardig, correct en respectvol, zowel in woord als geschrift.
3. Ter gelegenheid van het afleggen van de eed of belofte ontvangt het wijkraadslid een exemplaar van de gedragscode en van de bepalingen van de Verordeningen op de Wijkraden 2022 die betrekking hebben op het handelen, en op de rechten en plichten van het wijkraadslid.

Toelichting: In een tijd waarin steeds kritischer wordt gelet op het doen en laten van volksvertegenwoordigers, is het een goede zaak dat wijkraadsleden zich vanaf het eerste moment van hun aantreden bewust zijn van wat dit wijkraadslidmaatschap voor hen en de gemeente betekent. Integer handelen begint bij bewustwording van wat integer handelen inhoudt. Het is goed erop te wijzen dat in bepaalde gevallen het handelen van het wijkraadslid in strijd met zijn verplichtingen, naast gevolgen voor het aanzien van de volksinspraak, ook zeer concrete (juridische) gevolgen voor hemzelf, de gemeente of derden kan hebben. Juridische gevolgen kunnen zijn:

Strafrechtelijk : Als een wijkraadslid vertrouwelijke of geheime informatie naar buiten brengt, is hij strafbaar op grond van artikel 272 van het Wetboek van Strafrecht.

Politiek : Bij overtreding van de voorschriften van het eerste lid van artikel 12 Verordening op de Wijkraden 2022 (het verrichten van aldaar verboden handelingen) kan de burgemeester het wijkraadslid op grond van artikel 22 lid 4 van de Kiesreglement wijkraden 2022 schorsen of het lidmaatschap vervallen verklaren.

Civielrechtelijk : Als een wijkraadslid zijn mond voorbijpraat waar hij geacht wordt te zwijgen, kan dit schade voor de gemeente of derden meebrengen. Een derde kan in zo'n geval de gemeente aanspreken tot schadevergoeding.

Bestuursrechtelijk : Als een wijkraadslid meedoet aan een stemming over een aangelegenheid waar hij zich op grond van persoonlijke belangen had moeten onthouden van stemmen, kan dat onder sommige omstandigheden leiden tot schorsing van een wijkraadsbesluit door het college, alsook tot vernietiging van het besluit door de bestuursrechter op grond van vooringenomenheid.

4. De gedragscode is openbaar en voor iedereen toegankelijk.
5. De wijkraad, de wijkraadsleden en de burgemeester zijn door iedereen aanspreekbaar op de naleving van de gedragscode.

Toelichting: Het lijkt een overbodige bepaling maar dat is zij toch niet. Op deze wijze worden nieuw aantredende wijkraadsleden scherp doordrongen van de consequenties van hun publieke taakuitoefening. Het gaat hierbij om het borgen van de naleving en de handhaving van belangrijke verplichtingen. De burgemeester zorgt ervoor dat de gedragscode jaarlijks besproken wordt.

Artikel 3 Belangenverstremgeling

1. Wijkraadsleden voorkomen elk persoonlijk belang bij enig door de wijkraad te nemen besluit of door de wijkraad te geven advies.

Toelichting: Met het begrip persoonlijk belang wordt bedoeld op ieder belang dat niet behoort tot de belangen die het bestuursorgaan uit hoofde van de hem opgedragen taak behoort te behartigen.

2. Als de onafhankelijke oordeelsvorming van het wijkraadslid over een onderwerp in het geding is, dan onthoudt hij zich van iedere betrokkenheid bij de beraadslaging, besluitvorming en advisering. Hij doet hiervan vooraf mededeling aan de directeur.
3. Een wijkraadslid dat familie- of vriendschapsbetrekkingen of anderszins persoonlijke betrekkingen heeft met een aanbieder van diensten of goederen aan de gemeente, onthoudt zich van elke betrokkenheid bij de totstandkoming en besluitvorming over de opdracht.

Artikel 4 Lidmaatschappen en nevenfuncties

1. Lidmaatschappen en nevenfuncties worden zowel bij aanvang als tijdens de uitoefening van het wijkraadslidmaatschap gemeld aan de directeur.

Toelichting: Hierbij wordt bedoeld op lidmaatschappen waarvoor het wijkraadslid actief is en die redelijkerwijs relevant zouden kunnen zijn voor de uitoefening van het wijkraadslidmaatschap. Zo is duidelijk dat een lidmaatschap van een krant niet gemeld hoeft te worden, terwijl het lidmaatschap van een sportvereniging wel relevant kan zijn in relatie tot het handelen van een wijkraadslid (besluitvorming, advisering of bemiddeling) over sportbeleid of sportverenigingen. In de praktijk wijst de directeur een ondergeschikte aan die deze en andere registraties van deze gedragscode bijhoudt.

2. Het wijkraadslid vermeldt bij zijn nevenfuncties aan de directeur voor welke organisaties de functies worden verricht en wat het tijdsbeslag is.
3. Nevenfuncties of lidmaatschappen en ook relevante wijzigingen daarin, worden pas door het wijkraadslid aanvaard, nadat deze aan de directeur zijn gemeld en daarop een positief integriteitsadvies is verkregen.
4. Het wijkraadslid neemt bij het aanvaarden en uitoefenen van een nevenfunctie of lidmaatschap in acht dat:
 - a. Zijn onafhankelijkheid gewaarborgd blijft;
 - b. Elke vorm van belangenverstrengeling wordt vermeden;
 - c. Geen strijdigheid met enig gemeentelijk belang optreedt;
 - d. Het tijdsbeslag het goed functioneren als wijkraadslid niet in de weg staat.
5. Nevenfuncties worden openbaar gemaakt via de gemeentelijke website. De directeur legt hiervoor een register aan en beheert dat.

Artikel 5 Informatie en social media

1. Een wijkraadslid gaat zorgvuldig en correct om met informatie waarover hij uit hoofde van zijn wijkraadslidmaatschap beschikt. Hij zorgt ervoor dat stukken met vertrouwelijke en geheime gegevens veilig worden opgeslagen en dat data- en communicatieapparatuur niet toegankelijk zijn voor anderen dan het wijkraadslid zelf.

Toelichting: Met de tegenwoordige stand van zaken op het terrein van digitale gegevensopslag en communicatiemogelijkheden, wordt extra zorgvuldigheid betracht bij het omgaan met en transporteren van (digitale) informatie. Het wijkraadslid is hiervoor verantwoordelijk en kan hierop worden aangesproken. Het wijkraadslid houdt zich aan de regels zoals die voor een zorgvuldige omgang met de digitale faciliteiten zijn vastgesteld over het gebruik van data- en communicatieapparatuur, e-mail en internet.

De oude computer die aan de straat wordt gezet, de harde schijf die wordt achtergelaten in de computerwinkel, wachtwoorden delen met anderen, de tablet of telefoon niet vergrendelen bij korte afwezigheid etc., het zijn alle voorbeelden van het wijkraadslid te verwijten handelen.

2. Een wijkraadslid gaat verantwoord en zorgvuldig om met de e-mail- en internetfaciliteiten van de gemeente.
3. Een wijkraadslid gaat verantwoord en zorgvuldig om met social media en diens uitingen daarop. Het wijkraadslid is zelf verantwoordelijk voor het beheer van zijn eventuele social media-accounts en is altijd aanspreekbaar op zijn gedrag en uitlatingen hierop. Bij uitingen op social media wordt geen onderscheid gemaakt tussen het wijkraadslid en de privépersoon.
4. Een wijkraadslid brengt geen informatie naar buiten die vertrouwelijk of geheim is. Indien een wijkraadslid twijfelt of informatie geheim of vertrouwelijk is, dan brengt hij de informatie niet naar buiten en vraagt hij advies aan de wijkraadscoördinator.

Toelichting: Een wijkraadslid heeft anders dan een burger de mogelijkheid tot het verkrijgen van geheime of vertrouwelijke informatie. Dit is nodig om hem in staat te stellen goede afwegingen te maken bij de uitvoering van zijn ambt. Hij mag evenwel geen informatie die hem onder geheimhouding is verstrekt of vertrouwelijk is meegeedeeld, aan anderen verstrekken zolang geheimhouding of vertrouwelijkheid rust op de betreffende stukken. Een en ander is geregeld in artikel 29 van de Verordening op de Wijkraden 2022, en artikel 86 Gemeentewet en 2:5 Algemene wet bestuursrecht.

Overtreding van deze verplichting is strafbaar op grond van artikel 272 Wetboek van Strafrecht.

In geval van een dergelijke schending kan het bestuursorgaan dat de geheimhouding of de vertrouwelijkheid heeft opgelegd, aangifte doen bij de politie.

5. Een wijkraadslid maakt niet ten eigen bate of ten bate van zijn persoonlijke betrekkingen gebruik van in de uitoefening van zijn wijkraadslidmaatschap verkregen (nog) niet openbare informatie.

Artikel 6 Geschenken, diensten en uitnodigingen

1. Een wijkraadslid aanvaardt uit hoofde van zijn functie geen geschenken, faciliteiten of diensten in welke vorm dan ook als zijn onafhankelijke positie hierdoor kan worden beïnvloed.
2. Een wijkraadslid kan incidentele geschenken die een geschatte waarde hebben van ten hoogste € 75,- behouden, waarbij ook dan geldt dat zijn onafhankelijke positie niet mag worden beïnvloed.

Toelichting: Dit is het algemene uitgangspunt. Het gaat om een essentiële verplichting die een belangrijk onderdeel uitmaakt van de eed of belofte die het wijkraadslid aflegt. Ongeacht de aard van het geschenk of de dienst, weigert een wijkraadslid die, zodra hij behoort te begrijpen (dus geobjectiveerd) dat zijn onafhankelijkheid hierdoor kan worden aangetast. Bijvoorbeeld wanneer het gaat om een directe of indirecte zakelijke relatie van de gemeente.

3. Geschenken en giften die een wijkraadslid uit hoofde van zijn functie ontvangt en die een geschatte waarde van meer dan € 75,- vertegenwoordigen, zijn eigendom van de gemeente. De geschenken en giften worden door de directeur geregistreerd in een openbaar register en er wordt een gemeentelijke bestemming voor gezocht.

Toelichting: Het uitgangspunt is het niet aanvaarden van kostbare geschenken of aanbiedingen. Onder geschenken kan ook worden verstaan kortingen op privédiensten of privégoederen. Het wijkraadslid kan alsnog besluiten een al aanvaard geschenk – gelet op de aard hiervan of op de hiermee beoogde bedoeling - niet te aanvaarden en aan de gever terug te geven.

Er zijn gevallen denkbaar dat een geschenk of een faciliteit voor de gemeente als zodanig een publiek goed te verdedigen, nuttig en oorbaar te achten oogmerk heeft. Voor dat doel is het denkbaar dat het wijkraadslid het geschenk of de faciliteit weliswaar aanvaardt, maar hij dit dan zo snel mogelijk meldt en de gift of de aangeboden faciliteit zo snel mogelijk aan de gemeente ten goede doet komen.

Hierbij wordt volstrekte openheid betracht. Het is van belang ter voorkoming van elke verkeerde schijn dat het wijkraadslid dit direct meldt aan de gever of de aanbieder.

4. Geschenken en giften worden niet op het huisadres ontvangen.
5. Een wijkraadslid accepteert geen lunches, diners, recepties en andere uitnodigingen die door anderen betaald of georganiseerd worden, tenzij dat behoort tot de uitoefening van de functie en de aanwezigheid gezien kan worden als functioneel.
Bij twijfel legt het wijkraadslid de uitnodiging ter bespreking voor aan de directeur.

Artikel 7 Bestuurlijke uitgaven en declaraties

1. De gemeente Rotterdam richt de financiële en administratieve organisatie zodanig in dat er een getrouw beeld mogelijk is van de juistheid en rechtmatigheid van de uitgaven en hanteert heldere procedures over de wijze waarop functionele uitgaven rechtstreeks in rekening worden gebracht of kunnen worden gedeclareerd bij de gemeente.
2. Het wijkraadslid verantwoordt zich over zijn gebruik van de voorzieningen volgens de in het kader van het eerste lid vastgestelde procedures.
3. Het wijkraadslid declareert geen kosten die al op andere wijzen worden vergoed.

Toelichting: Op grond van de voor wijkraadsleden geldende regels, waaronder de Verordening op de Wijkraden 2022, is het uitgangspunt dat geen onkosten worden gedeclareerd. Het kan echter incidenteel voorkomen dat het wijkraadslid toch een uitgave doet die hij wenst te declareren. Het wijkraadslid overlegt dan voorafgaande aan de uitgave met de wijkraadscoördinator.

Artikel 8 Gebruik van voorzieningen van de gemeente

1. Het wijkraadslid maakt verantwoord gebruik van de beschikbare gemeentelijke eigendommen en voorzieningen.
2. Gebruik van gemeentelijke eigendommen of voorzieningen voor privédoeleinden is niet toegestaan, tenzij dit wettelijk of via interne regels of afspraken is toegestaan.

Artikel 9 Rol burgemeester

De burgemeester is verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van deze gedragscode.

Artikel 10 Publicatie gedragscode

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het gemeenteblad waarin het wordt geplaatst.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 24 februari 2022.

*De griffier,
I.C.M. Broeders*

*De voorzitter,
A. Aboutaleb*

Dit gemeentebblad ligt ook ter inzage bij het Concern Informatiecentrum Rotterdam (CIR): 010-417 2514
of bir@rotterdam.nl